Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

Методичні вказівки до виконання та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів спеціальності А2 «Дошкільна освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтава
2026

Методичні вказівки до виконання та захисту кваліфікаційної роботи для здобувачів спеціальності А2 «Дошкільна освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Полтава: НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2026. 40 с.

Укладач:
Тур О.М. професорка кафедри психології та педагогіки Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», докторка педагогічних наук, професорка.

Відповідальний за випуск:
Клевака Л.П. – завідувач кафедри психології та педагогіки Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», кандидатка педагогічних наук, доцентка.

Рецензент:
Седих К.В., професорка кафедри психології та педагогіки Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», докторка психологічних наук, професорка.

Затверджено навчально-методичною комісією ФФПП
Протокол № 1 від 27.08.2026 р.

ЗМІСТ

Вступ ……..... 4
Мета і завдання кваліфікаційної роботи……. 6
Загальні вимоги до кваліфікаційної роботи……... 7
Вимоги до змісту та структури кваліфікаційної роботи…… 9
Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи..... 16
Етапи виконання кваліфікаційної магістерської роботи……... 20
Критерії оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи……..... 23
Академічна доброчесність у науковій та навчальній діяльності здобувачів освіти…...……... 27
Правила запобігання академічному плагіату та вимоги до цитування… 29
Порядок перевірки кваліфікаційної роботи на академічний плагіат….. 29
Рекомендована література……... 30
Додатки…….. 31
Додаток А. Приклади типових помилок у наукових роботах…….. 32
Додаток Б. Зразок оформлення титульного аркушу кваліфікаційної роботи…… 34
Додаток В. Зразок оформлення індивідуального завдання……... 35
Додаток Г. Орієнтовний зразок форми зовнішньої рецензії……. 37
Додаток Д. Рекомендована схема змісту кваліфікаційної роботи……. 38
Додаток Е. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»…….. 39

Вступ

Відповідно до Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» (галузь знань 01 Освіта/Педагогіка) для другого (магістерського) рівня вищої освіти, теоретичне та практичне навчання здобувачів завершується виконанням кваліфікаційної роботи та її публічним захистом перед екзаменаційною комісією. Виконання кваліфікаційної роботи є заключним етапом навчання, що дає право на здобуття ступеня магістра та відповідної освітньої кваліфікації «Магістр дошкільної освіти».

Кваліфікаційна робота за своєю суттю є підсумковим самостійним науковим дослідженням, яке має продемонструвати рівень професійної зрілості випускника. Робота має бути спрямована на комплексне розв’язання складних задач і актуальних проблем у сучасній галузі дошкільної освіти, що зазвичай характеризуються високим ступенем невизначеності умов, варіативністю вимог та динамічністю соціального контексту.

Зміст та результати роботи повинні переконливо відображати готовність і здатність майбутнього фахівця до: 1) здійснення інноваційної діяльності, тобто здатності до теоретичного обґрунтування та проєктування новітніх методик чи технологій виховання і навчання; 2) проведення глибоких наукових досліджень, зокрема вільного володіння методологічним апаратом та навичками об’єктивного аналізу психолого-педагогічних явищ. Це передбачає вміння фахово діагностувати реальний стан досліджуваної проблеми, виявляти причинно-наслідкові зв’язки та систематизувати отримані емпіричні дані; 3) обґрунтування наукових підходів – здатності до критичного переосмислення теоретичних здобутків та їхньої адаптації до умов закладів дошкільної освіти. Робота має демонструвати вміння автора розробляти змістовні науково-практичні рекомендації, спрямовані на подальше вдосконалення освітнього процесу та вирішення виявлених у ході діагностики суперечностей.

Виконання кваліфікаційної роботи є ключовим етапом атестації, який дозволяє комплексно оцінити рівень сформованості інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей здобувача вищої освіти. Зокрема, робота має демонструвати:

ІК. Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Очікуваними результатами є:

ПР1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПР3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПР4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПР7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

ПР8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень

ПР10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження,

інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

У представлених методичних вказівках систематизовано та детально викладено комплексні вимоги до змістовного наповнення, внутрішньої структури, технічного оформлення та регламентованої процедури публічного захисту кваліфікаційної роботи. Особлива увага приділяється логічній послідовності викладу матеріалу, дотриманню принципів академічної доброчесності та відповідності наукового апарату дослідження актуальним стандартам вищої освіти.

Координація та поетапне керівництво процесом підготовки роботи мають на меті не лише надати алгоритм виконання завдань, а й: забезпечити високу якість науково-методичної підготовки, підготувати фахівця до ефективного управління, стимулювати безперервне професійне зростання, зокрема виховання культури постійної самоосвіти, готовності до засвоєння інновацій та вдосконалення власних лідерських якостей протягом усієї подальшої кар'єри.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота (КР) – це підсумкова самостійна науково-дослідна робота студента, кваліфікаційний документ, на підставі якого Екзаменаційна комісія ухвалює рішення про присвоєння відповідної освітньої кваліфікації.

Метою КР є проведення цілісного науково-педагогічного дослідження для виявлення та аналізу фактичного стану певної проблеми у сфері дошкільної освіти, а також розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо її вирішення на основі отриманих емпіричних даних.

Основними завданнями КР є:

1. Теоретичний аналіз: здійснення критичного осмислення концептуальних засад, нормативно-правової бази та передового педагогічного досвіду у дошкільній освіті (як у контексті розвитку дітей, так і в системі методичного супроводу та управління ЗДО).

2. Визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості досліджуваного явища.

3. Діагностичний етап (констатувальний експеримент): проведення емпіричного дослідження за допомогою адекватного

інструментарію (анкетування, тестування, спостереження, аналіз освітнього/управлінського середовища) для фіксації вихідного стану досліджуваного об'єкта.

4. Проєктування та апробація (формувальний експеримент): розроблення та впровадження системи заходів/моделі/програми дій із подальшою перевіркою її ефективності.

5. Аналіз динаміки та результатів: здійснення кількісного й якісного аналізу даних, одержаних під час контрольного зрізу, висвітлення причинно-наслідкових зв'язків та динаміки змін у результаті формувального впливу.

6. Формулювання методичних порад щодо удосконалення освітнього процесу, управління закладом чи методичного супроводу фахівців.

Загальні вимоги до кваліфікаційної роботи

До КР висувається низка концептуальних вимог, що визначають її якість та науковий рівень.

*1. Самостійність виконання дослідження***.** КР повинна бути результатом особистих наукових пошуків автора. Самостійність передбачає здатність здобувача освіти сформулювати гіпотезу, обрати методику дослідження, провести аналіз першоджерел та узагальнити отримані дані. Використання ідей, висновків, цифрових даних або фрагментів тексту інших авторів без належного оформлення цитування суворо заборонено. Робота, у якій виявлено ознаки компіляції без авторського внеску, не може бути допущена до захисту. Науковий керівник здійснює лише загальне консультування та моніторинг етапів виконання, тоді як змістовне наповнення є виключним здобутком автора.

2. Наукова новизна та практична цінність. На відміну від бакалаврської роботи, магістерське дослідження обов'язково має містити елементи наукової новизни. Оскільки робота передбачає проведення формувального експерименту, новизна полягає не лише у виявленні та підтвердженні фактичного стану досліджуваного явища, а й у науковому обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці ефективності авторської методики (моделі, програми або системи заходів). Вона може виражатися в уточненні сутності наукових понять, визначенні нових чинників впливу на об'єкт дослідження, а також у

доведенні дієвості запропонованих інноваційних підходів під час оцінювання динаміки змін на контрольному етапі.3. Логічна цілісність та системність викладу.

3. *Структурованість.* Робота повинна характеризуватися внутрішньою єдністю та чіткою структурою. Усі розділи та підрозділи мають бути ієрархічно підпорядковані темі та меті дослідження. Виклад матеріалу доцільно здійснювати за принципом «від загального до конкретного»: від критичного огляду теорії через аналіз об'єкта до формулювання власних пропозицій. Кожен структурний елемент повинен закінчуватися короткими висновками, які логічно підводять до наступного етапу дослідження.

4. Академічна доброчесність. Дотримання принципів академічної доброчесності є фундаментальною вимогою. КР проходить обов'язкову процедуру перевірки на наявність текстових запозичень за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

5. Науковий стиль та мовний режим. Текст кваліфікаційної роботи виконується державною мовою з неухильним дотриманням норм сучасної наукової термінології та академічного етикету. Мова КР має бути лаконічною, точною, логічно послідовною та об'єктивною. Основними вимогами до мовного оформлення є:

✓ Стилістична нейтральність: слід уникати емоційно забарвлених виразів, метафор, художніх зворотів та розмовних конструкцій, пестливих слів. Науковий стиль вимагає логічної аргументації, оперування перевіреними фактами та цифровізації результатів дослідження.

✓ Оформлення згадок про науковців: усі імена вчених, на чиї праці посилається автор у тексті роботи, мають бути оформлені за єдиним стандартом: один ініціал і прізвище (наприклад, *В. Петренко*, а не *Петренко В.* чи *В. І. Петренко*). Такий підхід забезпечує візуальну ідентичність та академічну строгість тексту.

✓ Культура мовлення та боротьба з кальками: особливу увагу слід приділяти засобам міжфразового зв'язку. Необхідно уникати вживання канцеляризмів та мовних кальок, зокрема вставної конструкції «*таким чином*». Її варто замінювати на нормативні українські відповідники: «отже», «відтак», «з огляду на це» або «підсумовувавши викладене».

✓ Безособовість викладу: необхідно уникати вживання займенників першої особи однини («я вважаю», «на мою думку»). Замість них слід використовувати безособові конструкції

(«встановлено», «досліджено», «виявлено») або форму множини («на нашу думку», «нами проаналізовано»), що підкреслює приналежність до наукової спільноти.

✓ Очищення тексту від нерекомендованих форм: Слід уникати вживання дієприслівників на *-учи, -ючи* (наприклад, замість «аналізу*ючи* дані, ми прийшли до...» краще використовувати «під час аналізу даних встановлено...» або «аналіз даних дав змогу...»). Варто мінімізувати використання дієслів на *-ся*, які надають тексту пасивного або розмовного відтінку (наприклад, замість «проблема досліджуєть*ся* нами» краще вживати «ми досліджуємо проблему» або «проблему досліджено»). Перевага надається активним конструкціям або безособовим формам на -но, -то.

✓ Термінологічна чистота: недопустимим є використання жаргонізмів, професійного сленгу та необґрунтованих скорочень. Усі абревіатури повинні бути розшифровані при першому вживанні у тексті.

Дотримання цих параметрів забезпечує високу якість наукового тексту та свідчить про сформованість академічної культури магістранта (Додаток А).

6. Технічне оформлення та відповідність стандартам. Оформлення роботи (шрифти, міжрядкові інтервали, поля, нумерація) повинно суворо відповідати державним стандартам (ДСТУ) та методичним рекомендаціям кафедри. Особлива увага приділяється оформленню ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, діаграм) та списку використаних джерел. Кожне джерело в списку має бути актуальним та релевантним темі дослідження.

Незважаючи на регулярні консультації з науковим керівником, повну відповідальність за науковий рівень, достовірність наведених фактів, грамотність викладу та технічну якість оформлення несе здобувач вищої освіти (автор роботи).

Вимоги до змісту та структури кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна магістерська робота як оригінальне теоретико-прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність.

Загальний обсяг КР має бути близько 80 – 90 сторінок друкованого тексту формату А4, без списку використаних джерел та додатків.

Рекомендується така структура КР:

− титульний аркуш (Додаток Б);

− індивідуальне завдання (Додаток В);

− реферат (українською та англійською мовами);

− супровідні документи: відгук наукового керівника та зовнішня рецензія (додаються до роботи окремо, вкладаються в конверт, приклеєний до внутрішнього боку обкладинки)

− зміст;

− вступ;

− основна частина: перший розділ (теоретичний); другий розділ (теоретико-методичний); третій розділ (емпіричний);

− висновки (із визначенням перспектив подальших досліджень);

− список використаних джерел;

− додатки (таблиці даних, схеми, графіки, діаграми тощо).

Титульний аркуш КР (Додаток Б) містить: найменування Міністерства освіти і науки України; повну назву закладу вищої освіти; назву факультету та кафедри; прізвище, ім’я та по батькові автора роботи; тему кваліфікаційної роботи, надруковану великими літерами; назву рівня вищої освіти, шифр і найменування спеціальності; науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ім’я по батькові наукового керівника; науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ім’я по батькові рецензента; відомості про допуск до захисту з підписом завідувачки кафедри; місто та рік захисту роботи.

Індивідуальне завдання (Додаток В) видається керівником кваліфікаційної роботи.

Реферат. Написання реферату – заключний етап виконання КМР перед поданням її до захисту. Призначення реферату − ознайомлення членів екзаменаційної комісії з методикою дослідження, фактичними результатами й основними висновками роботи. Реферат обсягом 200-500 слів, має відображати інформацію, яка подана у роботі, у такій послідовності: відомості про обсяг роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість джерел за переліком посилань; мету роботи; визначення об’єкта дослідження; визначення предмету дослідження; результати дослідження; висновки. Реферат виконується *двома мовами:* українською та англійською.

Супровідні документи – відгук наукового керівника та зовнішня рецензія.

Відгук наукового керівника відображає: відповідність змісту і структури кваліфікаційної роботи затвердженій темі та плану, здатність здобувача освіти аналізувати та критично оцінювати фактичний матеріал, дієвість, реальність та практична значимість поданих рекомендацій. Відгук складається викладачем відповідно до загальних вимог оформлення такої документації.

Зовнішня рецензія відображає такі положення: актуальність і практична значущість роботи, позитивні та негативні сторони дослідження, рекомендації. Відповідно до п.4.5. Положення про екзаменаційну комісію в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», затвердженого наказом Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», рецензування кваліфікаційної роботи доручають висококваліфікованим фахівцям (викладачам і науковцям) Університету, провідним спеціалістам галузі дошкільної освіти. Схема зовнішньої рецензії складається за встановленою формою (додаток Г). Фактично рецензія у кожному окремому випадку є індивідуальною відповідно до змісту кваліфікаційної роботи.

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок вступу, трьох розділів та їхніх підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків (Додаток Д). Обсяг змісту КР становить 1–1,5 сторінки та має логічно відображати суть і структуру наукового дослідження. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з темою роботи (проте не дублювати її) та чітко окреслювати предмет вивчення: від теоретичних засад проблеми у першому розділі до методологічних аспектів діагностики у другому та детального аналізу результатів експерименту з наданням методичних рекомендацій у третьому.

Вступ (обсяг складає 4-5 сторінки друкованого тексту). У вступі необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми, мету й завдання роботи; об'єкт та предмет дослідження, загальну гіпотезу; методи дослідження; експериментальну базу, а також наукову новизну та практичне значення результатів дослідження; апробацію матеріалів наукової роботи, її структуру та обсяг.

Актуальність обраної теми визначається як ступінь важливості певних досліджень, що існують на теперішній час. Чітке формування новітніх проблем значною мірою визначає загальну спрямованість

дослідження за темою кваліфікаційної роботи. Також потрібно привести перелік вітчизняних та іноземних авторів, які займалися даною науковою проблемою. При написанні тексту кваліфікаційної роботи актуальність проявляється через реалізацію мети і завдань дослідження.

Мета роботи має відображати той науковий результат, який має бути отриманий на підставі проведеного дослідження. Формулювання мети дослідження кваліфікаційної роботи зазвичай починається словами «виявити тенденції (шляхи, резерви підвищення ефективності тощо)», «проаналізувати і узагальнити досвід (закономірності, тощо)», «виявити можливості використання в практиці» та ін.

Завдання кваліфікаційної роботи формулюються, як правило, у відповідності до послідовності розв'язання проблем, визначених планом наукового дослідження. Приклади формулювання змісту завдань: «вивчити...», «виявити...», «дослідити...», «критично оцінити...», «визначити...», «розробити...», «обґрунтувати...», «перевірити...», «удосконалити...» тощо.

Об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і є підставою для дослідження. За змістом об'єкт має відображати певний аспект міжнародних політичних відносин або наукового знання.

Предмет є частиною об'єкту дослідження, він конкретизує спрямування наукового пошуку.

Гіпотеза – це наукове припущення, яке висувається для пояснення певних фактів, явищ чи процесів і потребує експериментальної перевірки для підтвердження або спростування. Гіпотеза може містити припущення про: 1) недостатній рівень – що більшість досліджуваних мають переважно низький або середній рівень сформованості показників; 2) структурні компоненти – що певний компонент (наприклад, емоційний чи когнітивний) є найменш розвиненим; 3) чинники впливу – що на рівень компетентності впливають конкретні умови (наприклад, відсутність досвіду взаємодії з батьками чи недостатня теоретична підготовка). Наприклад: *Ми припускаємо, що стан готовності майбутніх вихователів до комунікативної взаємодії характеризується переважно середнім та низьким рівнями сформованості, а найбільш проблемним аспектом є практичне володіння методами подолання конфліктів у спілкуванні з батьками вихованців*

Методи дослідження – це способи та інструменти пізнання, за допомогою яких автор збирає, опрацьовує та аналізує інформацію для досягнення поставленої мети КР. У дослідженні методи доцільно класифікувати за трьома основними групами: 1) *теоретичні методи*: аналіз, синтез, порівняння, систематизація та узагальнення наукових джерел, що використовуються у першому розділі для обґрунтування понятійно-категоріального апарату дослідження; 2) *емпіричні (діагностичні) методи:* спостереження, анкетування, тестування, бесіда, які застосовуються на констатувальному та формувальному етапах для виявлення реального стану сформованості досліджуваного явища; 3) *методи математичної статистики:* кількісний та якісний аналіз отриманих даних, порівняння результатів, їх графічне представлення у вигляді таблиць, діаграм у третьому розділі.

Експериментальну базу дослідження утворюють ЗДО різних типів, на базі яких проводиться експеримент. У цьому контексті експериментальна база може охоплювати: 1) *базу проведення діагностики* – конкретні групи дітей дошкільного віку (молодшого, середнього або старшого); 2) *учасників освітнього процесу* – вихователів, методистів, керівників, батьків вихованців; 3) *емпіричний матеріал* – результати анкетування, тестування та педагогічного спостереження, що зафіксовані під час дослідження стану проблеми в сучасній практиці.

Наукова новизна – це характеристика результатів дослідження, яка засвідчує отримання нових знань щодо об’єкта чи предмета вивчення, які раніше не були відомі або не мали достатнього теоретичного чи практичного обґрунтування. У КР наукова новизна полягає не у створенні нових методик навчання, а у поглибленні розуміння поточного стану проблеми. Вона може виражатися через такі аспекти: 1) уперше виявлено та схарактеризовано рівні сформованості певного явища (наприклад, комунікативної компетентності) у конкретної категорії осіб (майбутніх вихователів, дітей певної вікової групи) у сучасних умовах; 2) дістало подальший розвиток розуміння структурних компонентів досліджуваного об'єкта (когнітивного, емоційного, поведінкового) та їхнього взаємозв'язку на етапі діагностики; 3) уточнено та конкретизовано психолого-педагогічні чинники або бар'єри, що впливають на ефективність професійної взаємодії чи виховного процесу в умовах реформування дошкільної освіти (зокрема, у світлі нового Закону «Про дошкільну освіту»);

4) обґрунтовано вибір та поєднання діагностичного інструментарію (тестів, анкет, спостережень), який дозволяє найбільш об'єктивно оцінити стан проблеми у закладах дошкільної освіти.

Практичне значення результатів дослідження – це можливість безпосереднього впровадження та використання отриманих наукових даних, висновків і рекомендацій у реальний освітній процес ЗДО або у систему підготовки майбутніх вихователів.

Апробація результатів дослідження – це процес офіційного представлення, обговорення та критичної оцінки результатів наукової роботи науковою спільнотою або фахівцями-практиками з метою підтвердження їхньої достовірності та обґрунтованості (публікація тез доповідей або наукових статей у збірниках матеріалів конференцій чи фахових виданнях).

Структура та обсяг КР – це нормативно визначені параметри побудови наукового дослідження, які забезпечують логічну послідовність викладу результатів та відповідність академічним стандартам.

Основна частина. Основна частина КР складається з 3-х розділів, кожен із яких містить підрозділи (не менше двох) та висновки (Додаток Д). Кожний розділ починають з нової сторінки.

Перший розділ (близько 30 сторінок) присвячується теоретико-методологічному аналізу досліджуваної проблеми, де на основі вивчення стану її розробленості в сучасній педагогічній науці визначаються дискусійні аспекти та недостатньо висвітлені питання дошкільної галузі. Здійснюючи огляд літератури, необхідно пріоритетно спиратися на новітні джерела, зокрема наукові статті у фахових виданнях за останні 5 років, що дозволить оцінити актуальні досягнення теорії та передового педагогічного досвіду. У межах розділу важливо критично проаналізувати наявні концепції, виокремити прогалини в методичному забезпеченні дошкільної освіти та обґрунтувати власну позицію щодо суперечливих поглядів на проблему. Автор має продемонструвати глибоке володіння теоретичними методами дослідження та, з огляду на специфіку роботи, ретельно обґрунтувати вибір діагностичного інструментарію та методологічних підходів, які стануть основою для подальшого емпіричного вивчення стану сформованості досліджуваного явища у дітей.

Другий розділ (близько 20 сторінок) присвячується методичним аспектам організації емпіричного дослідження, де надається

характеристика бази проведення дослідження, етапів експерименту, а також опису груп дітей чи вихователів, які брали участь у дослідженні. Ключовим складником розділу є добір і систематизація діагностичного інструментарію – валідних методик, представлених у формі опитувальників, тестів, протоколів цілеспрямованих спостережень, адаптованих ігор, тематичних бесід, що дозволяють об'єктивно зафіксувати реальний стан обраної проблеми. У розділі також описуються педагогічні/управлінські умови, необхідні для ефективної реалізації розробленої програми, та критерії, за якими здійснюватиметься перевірка її дієвості на контрольному етапі формувального експерименту.

Третій розділ (близько 30 сторінок) присвячений ґрунтовному аналізу результатів експерименту, де на основі отриманих даних здійснюється кількісна та якісна обробка результатів діагностики із використанням таблиць і діаграм для візуалізації рівнів сформованості досліджуваного явища. У межах розділу детально розглядаються типові помилки та труднощі, які виникали у досліджуваних під час виконання завдань, що дозволяє виявити слабкі сторони та прогалини у розвитку конкретної навички чи якості. Завершальним етапом розділу може стати розроблення методичних рекомендацій щодо вдосконалення досліджуваного явища, практичні поради на майбутнє, сформульовані на основі виявлених під час дослідження проблем.

До кожного з трьох розділів складаються *висновки до розділу*, у яких стисло підбиваються підсумки проведеного дослідження відповідно до змісту кожного розділу. Ці висновки оформлюються як окремий структурний елемент наприкінці відповідного розділу обсягом 1–1,5 сторінки. У них автор має узагальнити результати теоретичного аналізу проблеми (розділ 1), обґрунтувати вибір методичного інструментарію (розділ 2) та представити ключові результати кількісного і якісного аналізу експерименту (розділ 3).

Висновки (3–5 сторінок) становлять цілісний підсумок проведеного дослідження, де головною вимогою є чітке та послідовне формулювання результатів відповідно до кожного *завдання,* визначеного у вступі. Такий підхід забезпечує логічну завершеність роботи, демонструючи, що кожне поставлене на початку дослідження завдання було повністю виконане та змістовно розкрите. Важливим складником висновків є визначення перспектив подальших досліджень, які можуть полягати у поглибленому вивченні окресленої проблеми в

контексті сучасних освітніх трансформацій, розробленні та практичній апробації авторських методик і програм, а також у пошуку нових ефективних форм взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами вихованців для забезпечення наступності у вихованні та розвитку дитини.

За результати кількісного та якісного аналізу результатів дослідження і зроблені на цій основі висновки відповідальність несе автор кваліфікаційної роботи.

Список використаних джерел має налічувати близько 80-100 найменувань, оформлених згідно з ДСТУ 8302:2015 (Додаток Е). До списку включаються нормативно-правові акти (Закон «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти), фундаментальні праці класиків педагогіки та психології, а також сучасні підручники й посібники. Особливу увагу слід приділити науковим статтям у фахових виданнях за останні 5 років, що демонструють актуальний стан розв'язання проблеми, та іншомовним джерелам, які розкривають зарубіжний досвід організації дошкільного навчання й виховання. Усі джерела повинні мати безпосередній зв'язок із текстом роботи, що підтверджується відповідними посиланнями в квадратних дужках, а їх перелік має бути вибудуваний в алфавітному порядку або за черговістю згадування в тексті.

Додатки містять допоміжні матеріали, що підтверджують об'єктивність констатувального дослідження та ілюструють його хід. До них включають повний пакет діагностичного інструментарію: тексти авторських анкет для батьків і вихователів, змістові схеми інтерв'ю, детальні описи діагностичних ігрових ситуацій, контрольних завдань та тестів. У цьому розділі розміщують громіздкі зведені таблиці статистичних розрахунків, які не увійшли до основного тексту. Особливу цінність мають матеріали, що демонструють результативність діяльності: копії або фотографії малюнків, аплікацій та інших виробів. Також у додатках можна подати розроблені методичні рекомендації, пам'ятки або чек-листи для педагогів і батьків, що базуються на результатах проведеного аналізу.

Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи

Оптимальний обсяг роботи становить 80-90 сторінок основного тексту (без урахування додатків та списку використаних джерел).

Оформлення кваліфікаційної роботи здійснюється за допомогою комп'ютерного набору тексту на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) з використанням шрифту Times New Roman текстового редактора Word розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом. Текст кваліфікаційної роботи необхідно друкувати, залишаючи поля. Розмітка сторінки рекомендована «звичайна» – поля такі: ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см, верхнє та нижнє – 2,0 см. Кваліфікаційна робота друкується чорним кольором, без використання кольорових вставок та виділень. Шрифт має бути чітким, середньої жирності, однакової щільності.

Заголовки структурних частин кваліфікаційної роботи, такі як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ» (за потреби), «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами, напівжирним шрифтом, посередині симетрично до тексту. Кожен з визначених розділів починають з нової сторінки. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком розділу та назвою підрозділу повинна дорівнювати 2 рядки.

Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 2 рядки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знаку «№».

Титульна сторінка та індивідуальне завдання враховуються у загальну нумерацію сторінок, але не нумеруються. Реферат (українською та іноземною мовами) не враховують у загальну нумерацію сторінок. Усі перелічені документи розташовуються після титульної сторінки у названому порядку. Інші сторінки підлягають нумерації. Номер проставляють у *правому верхньому куті* стандартного аркушу без крапки в кінці.

Зміст, перелік умовних скорочень, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки не мають порядкового номера (тобто, не можна застосовувати форму запису, наприклад: «1. ВСТУП» або «6.ВИСНОВКИ»). При нумерації інших частин роботи, номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Наприклад, «РОЗДІЛ 1». Після номера розділу крапку не ставлять.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку подається заголовок підрозділу.

Ілюстрації (схеми, графіки, карти) та таблиці необхідно подавати в кваліфікаційній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно у межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації, яка розміщена по тексту, повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рис. 1.2.» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в кваліфікаційній роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці. Аналогічні вимоги існують щодо нумерації і розташування *таблиць.* Відмінність полягає у тому, що напис «Таблиця» із зазначенням її номера розміщують над відповідним заголовком таблиці. Після номеру таблиці розміщують симетрично до тексту назву.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не обов'язково.

Таблицю розміщують так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку кваліфікаційної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. При перенесенні таблиці на іншу сторінку назву розміщують тільки над її першою частиною. В іншій частині визначають нумерацію колонок, починаючи з першої. Над перенесеною частиною таблиці розміщують визначення її номеру за таким зразком: «Продовження табл. 2.1».

Цитування. Будь-яка цитата має наводитися в тому граматичному виді, в якому вона подана в першоджерелі, із запозиченням усіх розділових знаків та авторських виділень. Пряма цитата обов'язково береться в лапки. Якщо автор роботи цитує не весь речення, а лише

фрагмент, на місці пропущених слів ставляться три крапки. Кожне запозичення (цитата, ідея, цифрові дані, таблиця) має супроводжуватися відсилкою до конкретного номера у списку використаних джерел.

Посилання на джерела у тексті КР оформлюються у квадратних дужках із зазначенням порядкового номера за списком використаних джерел та, за потреби, номерів сторінок, на які посилається автор. При зверненні до одного джерела у дужках вказують його номер і конкретну сторінку, з якої запозичено інформацію, а у випадках посилання на кілька праць одночасно їхні номери розділяють крапкою з комою. Для нормативно-правових актів, або електронних ресурсів, що не мають внутрішньої пагінації, зазначається лише порядковий номер відповідного джерела.

Додатки слід оформлювати як продовження роботи на її наступних сторінках, розміщуючи їх у порядку згадування в тексті. Кожен додаток має починатися з нової сторінки. Для позначення додатків використовують великі літери українського алфавіту (напр.: Додаток А, Додаток Б), за винятком літер Ґ, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Виконання КР складається з таких *основних етапів:*

1) визначення напряму дослідження;
2) вибір і затвердження теми КР;
3) проведення дослідження та написання КР;
4) підготовка до публічного захисту КР;
5) захист КР.

Графік виконання КР затверджується на початку дипломного проєктування, контролюється науковим керівником і кафедрою. За порушення графіка здобувач може бути недопущений до захисту кваліфікаційної роботи.

Визначення напряму дослідження здійснюється, виходячи з наукових інтересів здобувача освіти, тематики наукових досліджень кафедри, можливих замовлень на проведення досліджень тощо.

Під час визначення напряму наукового пошуку здобувачам пропонується перелік тем магістерських робіт, який має рекомендаційний характер і може бути уточнений або розширений за ініціативи здобувача та за погодженням із науковим керівником.

Вибір і затвердження теми КМР. Під час вибору теми дослідження здобувачам необхідно враховувати її актуальність, доступність теоретичної та методичної бази, а також можливість збору

емпіричних даних шляхом проведення власних спостережень, розрахунків та експериментів. Визначальними вимогами до кваліфікаційної магістерської роботи є її наукова новизна та практична значущість для галузі дошкільної освіти.

Магістранти денної форми навчання проходять переддипломну практику за направленнями кафедри психології та педагогіки, що дає змогу здійснювати дослідження і накопичувати необхідний фактологічний матеріал для практичного розділу роботи безпосередньо за місцем її проходження.

Процедура затвердження теми передбачає попереднє обговорення зі спеціалізованим науковим керівником. На підставі подання керівників, кафедра психології та педагогіки розглядає пропозиції здобувачів і, після їх схвалення, ініціює проєкт відповідного наказу. Закріплення теми за магістрантом та призначення наукового керівника оформлюється наказом ректора Університету в терміни, що визначені навчальним графіком.

Обов'язки наукового керівника :

1. Науково-консультативний супровід: надання допомоги здобувачеві у визначенні актуальної теми дослідження, розробленні логічної структури (плану) роботи, доборі фахових джерел та підготовці змістовного наповнення розділів.
2. Планування роботи: видача здобувачеві індивідуального завдання на виконання КР із встановленням чітких термінів підготовки кожного структурного елемента.
3. Моніторинг виконання: систематичний контроль за дотриманням здобувачем затвердженого регламенту та календарного графіка підготовки КР.
4. Експертиза якості: перевірка наукового рівня та відповідності роботи встановленим вимогам.
5. Підготовка відгуку: написання розгорнутої характеристики роботи з аналізом її якості згідно із затвердженими критеріями оцінювання.

Під час розроблення та узгодження плану дослідження обов'язковим є складання *поетапного календарного графіка* написання КР відповідно до затвердженого кафедрою регламенту. Систематичне порушення графіка та відхилення від встановлених термінів подання матеріалів є підставою для розгляду питання про недопущення здобувача до захисту кваліфікаційної роботи.

Проведення дослідження та написання КР. Ключовим завданням цього етапу є підготовка тексту кваліфікаційної магістерської роботи згідно із затвердженою темою та узгодженим планом. Здобувач має всебічно опанувати теоретичні засади обраної проблематики, узагальнити наявні наукові підходи на основі аналізу фахових джерел та обґрунтувати методологічний фундамент власного дослідження.

Використовуючи визначений інструментарій та сучасні методи психолого-педагогічної діагностики, магістрант здійснює аналіз об'єкта дослідження, виявляє суперечності, актуальні проблеми та чинники їх виникнення у практиці сучасної дошкільної освіти. Отримані результати стають підґрунтям для розроблення та наукового обґрунтування авторських пропозицій (проєктів, методик, рекомендацій), спрямованих на розв'язання окреслених проблем та оптимізацію освітнього процесу.

На цьому етапі опрацювання наукової літератури може відбуватися паралельно з емпіричним дослідженням. Допускається уточнення окремих аспектів роботи або корегування структури дослідження за умови узгодження з науковим керівником.

Підготовка до публічного захисту КР. Згідно з регламентом, здобувач зобов'язаний подавати матеріали кваліфікаційної роботи науковому керівникові для перевірки частинами у терміни, визначені індивідуальним календарним планом. Контроль за станом підготовки дослідження також здійснюється під час планових кафедральних перевірок (звітів магістрантів).

Після завершення написання КР здобувач подає її остаточний варіант науковому керівникові не пізніше, ніж за місяць до офіційного захисту, для отримання письмового відгуку. У відгуку керівник характеризує якість проведеного дослідження, самостійність автора та рівень сформованості професійних компетентностей.

Академічна доброчесність є обов'язковою умовою виконання роботи. Кваліфікаційна робота не повинна містити ознак академічної недоброчесності. Усі роботи проходять обов'язкову перевірку на наявність текстових запозичень за допомогою спеціалізованих програмних засобів, за результатами якої кафедра надає відповідний висновок.

Доопрацьована та належним чином оформлена КР, підписана автором, науковим керівником і консультантами (за наявності),

подається завідувачу кафедри. Рішення про допуск здобувача до захисту приймає завідувач випускової кафедри, про що робиться відповідний запис на титульному аркуші.

Якщо робота не відповідає встановленим вимогам або принципам академічної доброчесності, завідувач кафедри має право не допустити її до захисту. Таке рішення підлягає обов'язковому розгляду та затвердженню на засіданні випускової кафедри.

Кваліфікаційна робота здобувача, допущеного до захисту, направляється випусковою кафедрою на рецензування. Зовнішню рецензію надає висококваліфікований фахівець (науковець або досвідчений практик у галузі дошкільної освіти), який спеціалізується на проблематиці проведеного дослідження. Рецензія має містити ґрунтовний аналіз актуальності теми, оцінку змісту та структури роботи, а також висновки щодо її якості з пропозицією диференційованої оцінки

Захист КР. Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» та «Положення про екзаменаційну комісію» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії (ЕК). Процедура захисту передбачає таку послідовність:

1. Підготовка та структура доповіді. Здобувач заздалегідь готує тези доповіді, яка має бути стислою, конкретною та логічно вибудованою. Час виступу не повинен перевищувати 10–12 хвилин. У доповіді необхідно розкрити: актуальність обраної теми та її структуру; об'єкт, предмет та мету дослідження; характеристику отриманих результатів, зміст запропонованих заходів та обґрунтування їх ефективності (цьому блоку рекомендується приділити не менше 70% часу доповіді); висновки та пропозиції щодо практичного застосування результатів дослідження.

2. Ілюстративний супровід. Для наочного підтвердження наукових положень здобувач готує демонстраційні матеріали: мультимедійну презентацію у форматі MS PowerPoint; за необхідності роздатковий матеріал для кожного члена комісії (набір таблиць, графіків, діаграм, схем). Під час виступу слід обов'язково посилатися на ілюстративний матеріал, акцентуючи увагу членів комісії на ключових показниках чи розробках.

3. Дискусія та відповіді на запитання. Після завершення доповіді члени комісії та присутні на захисті можуть ставити здобувачу запитання для визначення рівня його фахової підготовки, теоретичних знань та загальної ерудиції. Відповіді мають бути аргументованими та лаконічними.

4. Рецензування та відгук. Після відповідей на запитання слово надається рецензенту або зачитується текст зовнішньої рецензії. Здобувач повинен дати обґрунтовані відповіді на зауваження, зазначені в рецензії. Також оголошується відгук наукового керівника, у якому характеризується робота магістранта протягом усього періоду дослідження.

5. Прийняття рішення та оприлюднення результатів. Під час захисту ведеться протокол засідання ЕК. Загальний регламент захисту однієї роботи становить 20–25 хвилин. Рішення про оцінювання приймається на закритому засіданні ЕК. У разі виникнення розбіжностей між членами комісії голос Голови є вирішальним. Результати захисту оголошуються в той самий день. Текст прийнятої до захисту у закладі вищої освіти кваліфікаційної роботи, підписаний кваліфікованим електронним підписом, оприлюднюється до її захисту у машинозчитувальному форматі на постійній основі, з наданням вільного доступу до нього без проходження автентифікації та з дотриманням вимог визначених законодавством.

Критерії оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи

1.Шкала оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи

Виконання змістової частини	Оформлення	Захист
0–50 балів	0–10 балів	0–40 балів

2.Критерії оцінювання змістової частини

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
36–50	Робота виконана з дотриманням вимог нормативних документів та Методичних рекомендацій. Чітко обґрунтований вибір об’єкта, предмета, актуальність теми, визначена мета та описані методи дослідження. Здійснений глибокий аналіз проблеми, використані сучасні вітчизняні та закордонні джерела. Результати власного дослідження проведені на високому рівні, завдання досягнуті повністю, висновки і рекомендації обґрунтовані та переконливі.
21–35	Робота виконана з дотриманням вимог нормативних документів та Методичних рекомендацій. Обґрунтований вибір об’єкта, предмета, теми, визначена мета та методи, завдання виконані повністю, тема розкрита. Аналіз стану проблеми здійснено на середньому рівні з використанням переважно вітчизняних джерел. Результати, висновки й рекомендації обґрунтовані не повною мірою або непереконливо.
6–20	Робота виконана в цілому з дотриманням вимог. Обґрунтування вибору об’єкта, предмета й актуальності здійснено недостатньо/формально. Поставлені завдання в переважній більшості виконані, але є змістові недоліки. Аналіз проблеми поверхневий (без опрацювання сучасних джерел). Мета сформульована нечітко, результати мають неглибоке обґрунтування, а рекомендації переважно непереконливі.
0–5	Робота не відповідає вимогам Методичних рекомендацій. Тема не розкрита, об’єкт, предмет і методи не визначені, актуальність не аргументована. Розділи теоретичної частини не пов'язані між собою, відсутній огляд сучасних джерел літератури. Практична частина не містить власних досліджень або вони неактуальні. Висновки й пропозиції відсутні, помилкові або не корелюють між собою.

3.Критерії оцінювання оформлення

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
9–10	Матеріал структурований, повністю відповідає вимогам Методичних рекомендацій щодо оформлення, викладений чітко, стисло, зрозуміло. Текст, ілюстрації та таблиці виконані за допомогою редакторів.

	Ілюстративний матеріал повністю та з високою наочністю розкриває і доповнює зміст роботи.
6–8	Матеріал структурований, відповідає вимогам, викладений чітко й зрозуміло, але містить стилістичні помилки та/або незначні невідповідності вимогам. Ілюстративний матеріал повністю розкриває зміст, проте має недостатню наочність та/або точність.
3–5	Матеріал структурований, у цілому відповідає вимогам, однак викладений нечітко або не стисло, текст містить граматичні та/або стилістичні помилки. Ілюстративний матеріал недостатньо наочно або не повністю розкриває зміст роботи.
0–2	Структура та оформлення загалом не відповідають вимогам Методичних рекомендацій. Матеріал викладено нечітко, текст містить значну кількість граматичних та стилістичних помилок. Ілюстративний матеріал не сприяє розкриттю змісту роботи.

4. Критерії оцінювання захисту

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
31–40	Здобувач демонструє здатність застосовувати глибокі теоретичні знання для практичного вирішення завдань; вільно формулює положення роботи, дає правильні, розгорнуті, логічні відповіді; повністю володіє матеріалом. Доповідь логічна, послідовна, змістовна. Захист супроводжується необхідними наочними матеріалами, якими здобувач уміло оперує.
21–30	Здобувач демонструє вміння застосовувати теоретичні знання на середньому рівні; вільно формулює основні положення та володіє матеріалом. Відповіді на запитання повні, але містять незначні неточності (навіть після зауважень комісії). Доповідь середня за якістю (логічна, з незначними неточностями). Наочні матеріали в цілому розкривають сутність роботи.
11–20	Здобувач володіє змістом роботи й обґрунтовує рішення на достатньому рівні, доповідь прочитана за текстом.

	Відповіді нечіткі, неповні, містять помилки та неточності, які не вдалося виправити після зауважень комісії. Доповідь у цілому послідовна, але містить помилки. Наочні матеріали недостатньо повно розкривають зміст, здобувач оперує ними невпевнено.
0–10	Здобувач не володіє або частково володіє змістом роботи, не демонструє здатність обґрунтовувати рішення; доповідь прочитана за текстом, викладена невпевнено. Відповіді відсутні, фрагментарні або із суттєвими помилками. Рівень якості доповіді низький, порушена логічна послідовність викладання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	**A** – відмінно	**5** – відмінно
82-89	**B** – дуже добре	**4** – добре
74-81	**C** – добре	
64-73	**D** – задовільно	**3** – задовільно
60-63	**E** – достатньо	
35-59	**FX** – незадовільно з можливістю повторного складання	**2** – незадовільно
0-34	**F** – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Академічна доброчесність у науковій та навчальній діяльності здобувачів освіти

Дотримання принципів академічної доброчесності в процесі виконання та оформлення магістерського дослідження є обов'язковою умовою забезпечення якості вищої освіти та регламентується Законом України про академічну доброчесність (Про академічну доброчесність: Закон України Про академічну доброчесність від 18 груд. 2025 р. № 4742-IX. *Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text)

Стаття 6. Академічна доброчесність у науковій діяльності

1. Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

забезпечувати прозорість наукового дослідження (з урахуванням визначених законодавством обмежень) шляхом надання (зазначення, повідомлення тощо) достовірної (правдивої) інформації про первинні дані дослідження, використані/застосовані методи, методики, матеріали, обладнання тощо, порядок проведення і результати власних досліджень, джерела використаної інформації, власну дослідницьку діяльність;

аналізувати надійність і достовірність вихідної інформації та раніше отриманих наукових результатів, що використовуються для отримання нових наукових результатів;

формулювати або формувати висновки і рекомендації за результатами досліджень на основі належних доказів і фактів;

чітко виокремлювати і розмежовувати результати власної наукової діяльності та результати наукової діяльності інших осіб;

під час оприлюднення результатів досліджень нести відповідальність за їх достовірність і вплив на суспільство.

Стаття 7. Академічна доброчесність у навчальній діяльності здобувачів освіти

1. Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:

виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання

допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;

у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;

академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

Порушення академічної доброчесності характеризується однією чи кількома з таких ознак:

1) обман – свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;

2) бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;

3) привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).

Види порушень академічної доброчесності

1. Видами порушень академічної доброчесності є:

1) відчуження авторства;

2) академічний плагіат;

3) приписування авторства;

4) самоплагіат;

5) фабрикація;

6) фальсифікація;

7) недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;

8) недоброчесне оцінювання;

9) несамостійне виконання завдання;

10) недозволена допомога;

11) академічний саботаж;

12) схиляння до порушення академічної доброчесності;

13) інституційні порушення академічної доброчесності.

Правила запобігання академічному плагіату та вимоги до цитування

1. Загальні вимоги до використання чужого тексту

Пряме цитування: будь-який відтворений фрагмент обсягом від речення і більше (без змін, із незначними змінами або в перекладі) обов'язково супроводжується посиланням на джерело. Виняток – загальновживані стандартні текстові кліше.

Перефразування та переказ: якщо довільний виклад ідей іншого автора займає понад один абзац, посилання на джерело/автора має бути у кожному абзаці. У нумерованих чи маркованих списках допускається одне посилання наприкінці списку (абзаци з формулами не маркуються).

2. Використання першоджерел та фактичних даних

Вторинне цитування: якщо текст наводиться не з першоджерела, у посиланні обов'язково зазначається: *«Цитується за: [джерело]»*.

Науково-технічна та емпірична інформація: будь-які наведені фактичні дані, методики чи статистичні показники вимагають вказівки на джерело. Виняток – загальновідома у фаховій спільноті інформація.

3. Використання творів мистецтва та ілюстрацій

Наведені у роботі оприлюднені твори мистецтва (ілюстрації, дитячі малюнки, музичні/хореографічні твори тощо) супроводжуються зазначенням їх авторів та/або виконавців. Якщо автори/виконавці невідомі, про це робиться відповідна примітка.

У разі виявлення академічного плагіату у кваліфікаційній роботі здобувач вищої освіти притягується до відповідальності згідно з чинним законодавством України та внутрішніми нормативними актами Університету.

Порядок перевірки кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

1. Загальні засади перевірки:

Кваліфікаційні роботи підлягають обов'язковій перевірці на наявність академічного плагіату на етапі їх завершення перед поданням до захисту.

Організацію перевірки забезпечує завідувач кафедри. Безпосередню перевірку за допомогою антиплагіатної системи

здійснює призначена уповноважена особа з числа співробітників кафедри.

2. Процедура оцінювання та прийняття рішення:

За результатами автоматизованого аналізу уповноважена особа формує довідку про подібність тексту.

У разі виявлення ознак академічного плагіату уповноважена особа надає мотивований висновок для розгляду на засіданні кафедри.

Остаточне рішення щодо дотримання академічної доброчесності приймається на засіданні кафедри з урахуванням специфіки спеціальності А2 «Дошкільна освіта» та загального рівня оригінальності роботи.

3. Результати перевірки. Рішення кафедри оформлюється протоколом і може передбачати:

допуск кваліфікаційної роботи до захисту;

повернення роботи на доопрацювання;

видачу нового завдання для кваліфікаційної роботи;

відхилення роботи без права подальшого розгляду.

4. Порядок апеляції:

У разі незгоди з результатами перевірки здобувач вищої освіти має право подати апеляцію.

Терміни та процедура:

Апеляція подається особисто здобувачем на ім'я проректора з наукової роботи протягом 3 робочих днів після оголошення результатів.

Розгляд здійснюється комісією (у складі досвідчених НПП та представника органу студентського самоврядування) протягом 1 тижня з дня видання розпорядження про її створення.

Висновки комісії є остаточними та оформлюються протоколом.

Рекомендована література

1. Бочелюк В., Нечипоренко В., Позднякова О., Завацька Н.Є., Завацький Ю.А., Завацький В.Ю., Жигаренко І.Є. Методика та організація наукових досліджень з психології. Київ : КНТ, 2024, 384 с.

2. Бхаттачерджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.

3. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: Підручник., Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.

4. Галян О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.

5. Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність : навчальний посібник. Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. 108 с.

6. Закон України Про академічну доброчесність від 18 груд. 2025р. № 4742-IX. *Законодавство України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text

7. Кравець Н. П. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 74 с.

8. Магдисюк Л. І., Грицюк І.М. Методичні рекомендації «Основи наукових досліджень в галузі практичної психології» Луцьк. 2022. 36 с

9. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

10. Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. О. Азарова, Н. О. Біліченко, Ю.В.Міронова, Л. М. Ткачук. Вінниця : ВНТУ, 2022. 117 с.

11. Момот О. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Полтава : ПП Астрая, 2023. 99 с.

12. Посилкіна О. В. Методологія наукових досліджень та інноваційний розвиток: навч. посіб. Харків : НФаУ, 2020. 220 с.

13. Тур О.М. Трансформація науково-дослідницької підготовки магістрантів крізь призму академічної доброчесності в умовах євроінтеграції // Освітня аналітика України. 2026. № 2(39). С. 77-90.

14. Тур О. Штучний інтелект як невід'ємний складник інформаційно-освітнього простору сучасної вищої школи // Інноваційні практики наукової освіти. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м.Київ, 06.12.2023 – 09.12.2023). Київ: Інституту обдарованої дитини НАПН України. С.765-768.

15. The European Code of Conduct for Research Integrity. Revised edition 2023. Berlin : ALLEA, 2023. 15 p.

16. Creswell J. W., Creswell J. D. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. 6th ed. Thousand Oaks : SAGE Publications, 2023. 328 p.

Додатки

Додаток А

Приклади типових помилок у наукових роботах

Тип помилки	Приклади помилок	Правильний варіант (науковий стиль)
Емоційне забарвлення	Вихователь повинен ***з усією любов'ю та теплом*** ставитися до малечі під час занять.	Ефективність освітнього процесу залежить від дотримання вихователем принципів ***педагогіки партнерства та дитиноцентризму.***
Художній зворот / Метафора	Дитячий садок – це ***справжня кузня талантів, де розквітають квіти життя.***	Заклад дошкільної освіти є ***середовищем для розкриття індивідуальних здібностей та соціалізації дитини.***
Розмовна конструкція	Дітки ***дуже полюбляють бавитися*** з яскравими іграшками у групі.	У дітей дошкільного віку спостерігається ***високий рівень пізнавальної активності*** під час ігрової діяльності з використанням дидактичного матеріалу.
Пестливі слова	Для перевірки знань ***діточкам*** роздали ***картки з малюночками.***	Для діагностики рівня знань ***дітям*** було запропоновано ***наочний матеріал із тематичними зображеннями***.
Брак цифровізації	***Більшість*** вихованців групи добре впоралися з творчим завданням.	Згідно з результатами констатувального експерименту, ***72%*** вихованців продемонстрували високий рівень виконання творчого завдання.
Суб'єктивізм	На мою думку, методика О.Пометун	Аналіз праць О.Пометун дає підстави стверджувати про ***високу ефективність***

Тип помилки	Приклади помилок	Правильний варіант (науковий стиль)
	– ***найкраща*** для виховання.	запропонованих нею методів виховання.
Оформлення згадок про вчених	Питання гри досліджували О.В. Запорожець, Янківська О.П. та Василь Сухомлинський.	Проблему гри аналізували О. Запорожець, О. Янківська та В. Сухомлинський.
Використання кальок (міжфразовий зв'язок)	***Таким чином***, ми бачимо, що малювання корисне для моторики.	***Отже*** (або відтак), образотворча діяльність сприяє розвитку дрібної моторики.
Суб'єктивізм (перша особа)	***Я вважаю***, що дітям потрібно більше гуляти на свіжому повітрі.	***Встановлено*** (або на нашу думку), що перебування на свіжому повітрі є чинником оздоровлення.
Дієприслівники на -учи, -ючи	***Вивчаючи*** досвід вихователів, ми помітили цікаву тенденцію.	Під час ***вивчення*** досвіду педагогів виявлено закономірність...
Дієслова на -ся (пасивність)	Ця методика ***використовується*** вихователями у старших групах.	Вихователі старших груп ***використовують*** цю методику (або методику впроваджено).
Термінологічна чистота (сленг/скорочення)	Треба розвивати ***соціалку*** у дошкільнят через ігри.	Необхідно розвивати ***соціальну компетентність*** у дітей дошкільного віку засобами ігрової діяльності.
Нерозшифровані абревіатури	Особливості роботи в ***ЗДО*** під час воєнного стану...	Особливості роботи в ***закладі дошкільної освіти (далі – ЗДО)*** під час...
Стилістичні суржики	***Більша частина*** вихователів ***приймають*** участь у заходах.	***Більшість*** педагогів ***беруть*** участь у заходах.

Додаток Б

Зразок оформлення титульного аркушу кваліфікаційної роботи

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

Тумановська Анна Анатоліївна

ОСОБЛИВОСТІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ

Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності А2 «Дошкільна освіта»

Науковий керівник: Тур Оксана Миколаївна, докторка педагогічних наук, професорка

Рецензент: Іванова Тетяна Романівна, докторка педагогічних наук, професорка

Робота допущена до захисту:
Завідувачка кафедри психології
та педагогіки _____Леся КЛЕВАКА
_____202__р.

Полтава
202__

Додаток В

Зразок оформлення індивідуального завдання

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет: **філології, психології та педагогіки**
Кафедра: **психології та педагогіки**
Ступінь вищої освіти: **магістр**
Спеціальність: **А2 «Дошкільна освіта»**
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри психології та педагогіки
_____Леся КЛЕВАКА
(підпис)
« ____ » _____ 202 ___ року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____
_____
керівник роботи _____
_____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від « ___ » _____202__року №_____
2. Строк подання студентом роботи_____
3. Вихідні дані до роботи _____
_____
_____
4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)
_____
_____
_____
_____
_____
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням слайдів)_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
1. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1	Вивчення нормативних та інструктивних матеріалів, спеціальної літератури, періодичних видань	упродовж терміну виконання кваліфікаційної роботи	
2	РОЗДІЛ 1. Теоретичний аналіз наукових джерел з проблеми дослідження, обґрунтування понятійно-категоріального апарату, написання розділу		
3	РОЗДІЛ 2. Обґрунтування критеріїв, показників та вибір діагностичного інструментарію дослідження, написання розділу		
4	РОЗДІЛ 3. Емпіричний аналіз та інтерпретація результатів констатувального дослідження, оформлення результатів у таблицях та діаграмах		
5	Формування загальних висновків і рекомендацій із зазначенням перспектив подальших досліджень, оформлення роботи		
6	Представлення роботи на кафедру, перевірка на плагіат, рецензування, написання доповіді для захисту в ЕК		

Студент _____ _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

Науковий керівник роботи _____ _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

Додаток Г

Орієнтовний зразок форми зовнішньої рецензії

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу Тумановської Анни Анатоліївни
«_____» на здобуття освітнього ступеня
магістра зі спеціальності А2 «Дошкільна освіта»

1. **Актуальність теми дослідження.** Обґрунтовується, наскільки обрана тема відповідає сучасним викликам реформування дошкільної освіти (наприклад, положенням Базового компонента дошкільної освіти, Закон України «Про дошкільну освіту» від 06.06.2024 р.).
2. **Ступінь наукової новизни.** Оцінюється, що саме нового вносить автор у теорію чи методику виховання дітей дошкільного віку, навіть якщо робота має констатувальний характер (наприклад, виявлено нові особливості чи чинники певного явища).
3. **Теоретичне та практичне значення результатів.** Аргументується можливість використання результатів роботи в освітньому процесі ЗДО або у підготовці майбутніх вихователів.
4. **Відповідність змісту темі та поставленій меті.** Аналізується логічний зв'язок між розділами.
5. **Оцінка емпіричної частини (експерименту).** Оцінюється репрезентативність вибірки, коректність вибору діагностичного інструментарію та глибина аналізу отриманих даних.
6. **Якість оформлення роботи.** Перевіряється відповідність вимогам ДСТУ щодо списку джерел, наявність та якість графічного матеріалу (таблиць, діаграм), про які йдеться у завданні до роботи.
7. **Критичні зауваження.** Вказівки на певні дискусійні моменти, недоліки в оформленні роботи або пропозиції щодо розширення, поглиблення вивчення певних питань та ін.
8. **Висновок та рекомендація до захисту.** Підсумкова оцінка (за національною шкалою та шкалою ECTS) і твердження про те, що робота відповідає вимогам, а її автор заслуговує на присвоєння ступеня «магістр».

Рецензент:

_____
_____
_____ _____ _____
(посада, місце роботи, наук.ступ., вчене звання) (підпис) (ім'я, прізвище рецензента)

_____ «____»_____202__р.
(печатка)

Додаток Д

Рекомендована схема змісту кваліфікаційної роботи

ВСТУП 3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ [проблеми] У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ …….. 7
1.1. Ретроспективний аналіз проблеми... (*як раніше вивчали це питання*)……. 7
1.2. Психолого-педагогічні особливості [процесу/навички] у дітей [молодшого/середнього/старшого] дошкільного віку……. 15
1.3. Стан досліджуваної проблеми в сучасній практиці роботи закладів дошкільної освіти…… 24
Висновки до першого розділу……... 33
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ [об'єкта дослідження] ……... 35
2.1. Характеристика учасників та етапів емпіричного дослідження *(опис груп дітей, де проводився експеримент)*…… 35
2.2. Обґрунтування критеріїв, показників та визначення рівнів сформованості [чого саме: наприклад, комунікативної компетентності]…….. 40
2.3. Добір діагностичного інструментарію та методик вивчення [проблеми] *(опис конкретних ігор, бесід, спостережень або тестів)*…… 47
Висновки до другого розділу……. 53
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ …… 55
3.1. Кількісний та якісний аналіз результатів діагностики *(таблиці, діаграми, порівняння рівнів – високий, середній, низький)*…… 55
3.2. Типові помилки та труднощі дітей дошкільного віку під час [виконання завдань/спілкування]……. 75
3.3. Методичні рекомендації для вихователів та батьків щодо вдосконалення процесу [виховання/навчання] *(оскільки навчання в межах роботи не проводилося, надаються поради на майбутнє на основі знайдених проблем)*……. 80
Висновки до третього розділу……... 85
ВИСНОВКИ…… 87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…… 91
ДОДАТКИ…… 99

Додаток Е

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Дичківська О. О. Науково-методична робота в закладі дошкільної освіти. Київ : ДІА, 2022. 82 с.
Два автори	Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Комунікативна компетентність майбутніх вихователів : монографія. Харків : Еспада, 2024. 192 с.
Три автори	Пироженко Т. О., Ладивір С. О., Карабаєва І. І. Психологічне благополуччя дитини в освітньому просторі : монографія. Харків : ХНПУ, 2024. 280 с.
Чотири і більше авторів	1. Артемова Л. В., Голота Н. М., Мартиненко С. М., Козловська Т. М. Розвиток креативності дошкільників у театралізованій діяльності : монографія. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2021. 248 с. 2. Педагогіка дошкільної освіти : підручник / В. Кузьменко та ін. 3-тє вид. Київ : Академвидав, 2023. 416 с.
Автор(и) та редактор(и)/ упорядники	1. Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 2. Розвивальні ігри дошкільників / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2023. 370 с.
Без автора	Розвиток здібностей та обдарувань у дошкільників/ упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В.М.Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина книги	Кононко О. В. Суб'єктивна цілісність особистості дитини як пріоритет сучасної дошкільної освіти. *Теоретико-методологічні засади формування цілісного світосприйняття дошкільника* : монографія. Київ, 2021. С. 45–62.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Голота Н. М. Розвиток мовленнєвої активності дошкільників: інноваційний аспект. *Сучасні стратегії розвитку дошкільної освіти* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 15 жовт. 2024 р. Київ, 2024. С. 4–6. 2.Мартиненко С. М. Проблема готовності дитини до школи в сучасних умовах. *Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи* : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Умань, 20 трав. 2024 р.). Умань, 2024. С. 112–115.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	1. Павелків Р. В. Психологічні особливості морального розвитку дитини дошкільного віку. *Вісник Рівненського державного гуманітарного університету*. Рівне, 2024. № 15. С. 36–42.
Законодавчі та нормативні документи	1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) : наказ М-ва освіти і науки України від 12.01.2021 № 33. URL: https://mon.gov.ua (дата звернення: 03.09.2026). 2. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 р. № 3788-IX. *Голос України*. 2024. 4 лип. (№ 125). С. 2–18. 3. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.
Стандарти	1. ДСТУ 4467-1:2005. Устаткування дитячих ігрових майданчиків. Частина 1. Загальні вимоги щодо безпеки і методи випробування. [Чинний від 2006-07-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 48 с.
Автореферати дисертацій, дисертації	Гавриш Н. В. Навчання дошкільників образного мовлення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання». Одеса, 2022. 36 с. Машовець М. А. Гуманізація взаємин дитини з дорослими як умова успішної соціалізації дошкільника : дис. … канд. пед. наук : 13.00.08. Київ, 2020. 215 с.
Електронні ресурси	Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України : розділ «Дошкільна освіта». URL: https://mon.gov.ua/tag/doshkilna-osvita?&tag=doshkilna-osvita (дата звернення: 03.09.2026).